

ПЕРЕДМОВА

„Із яких причин і через кого спустошена земля наша?” — питання, що ставив собі Величко, ставимо тепер і ми по новій Руїні, по страшних літах большевицького панування на Україні. Козацький літописець бачив Україну, на яку наїхав ворог, з „градами і замками безлюдними”, з „полями запустілими, непотрібною лядиною зарослими”. Такою бачив її в 13. віці Серапіон, коли її звоював „язик немилостив і землю нашу пусту сотвориша, і гради наші пліниша, і церкви свята разориша, і братію нашу убиша, і порабощени от іноплеменник” були ми так, як і за большевизму.

Звідки впало це рабство? З яких причин „лицарські сини” обернені — за виразом Шевченка — в „свинопасів” і „хамових синів”? Чому їх, як Навином ворожі народи, обернуто в „дрворубів і водоносів” вибраного племені, в гелотів? Чому і за що звалилися на нас ці апокаліптичні часи? Бо, як і за Серапіона, повинен нас огортати страх „не ради самого бідствія”, а „ради вини бідствія, то есть пріхів”.

Дослідити „вину бідствія”, що впало на нас — мета цієї книги.

Ця книга є дальший розвиток писаного мною в попередні роки. В творах: „Модерне Москвофільство”, „З приводу одної ереси”, „Сучасне політичне положення нації і наші завдання,” „Підстави нашої політики”, „Націо-

ПЕРЕДМОВА

„Із яких причин і через кого спустошена земля наша?” — питання, що ставив собі Величко, ставимо тепер і ми по новій Руїні, по страшних літах большевицького панування на Україні. Козацький літописець бачив Україну, на яку наїхав ворог, з „градами і замками безлюдними”, з „полями запустілими, непотрібною лядиною зарослими”. Такою бачив її в 13. віці Серапіон, коли її звоював „язик немилостив і землю нашу пусту сотвориша, і гради наші пліниша, і церкви свята разориша, і братію нашу убиша, і порабощени от іноплеменник” були ми так, як і за большевизму.

Звідки впало це рабство? З яких причин „лицарські сини” обернені — за виразом Шевченка — в „свинопасів” і „хамових синів”? Чому їх, як Навином ворожі народи, обернуто в „дрворубів і водоносів” вибраного племені, в гелотів? Чому і за що звалилися на нас ці апокаліптичні часи? Бо, як і за Серапіона, повинен нас огортати страх „не ради самого бідствія”, а „ради вини бідствія, то есть пріхів”.

Дослідити „вину бідствія”, що впало на нас — мета цієї книги.

Ця книга є дальший розвиток писаного мною в попередні роки. В творах: „Модерне Москвофільство”, „З приводу одної ереси”, „Сучасне політичне положення нації і наші завдання,” „Підстави нашої політики”, „Націо-

налізм”, „Політика принципіяльна і опортуністична” й ін., намагався я вирвати українську думку з пут сателітства, ворожого великим гаслам, на шлях сепаратизму, окремішности, що вів до власних цілей, висував вимогу атрофованого у нас майже духа комбативности, що його заступив у нашій інтелігенції ідеал „сірої буденної праці”, защепленої вихолощеним марксизмом, капітулянтською драгоманівщиною і галицьким „реалізмом”.

Ідеї цієї книги — засадничо інакші від ідей демократії, клясократії або націократії. Ці останні рвуть з духом нашої давнини — як драгоманівці, висуваючи гасла інтернаціональної демократії, марксизма, продонізма чи соціалістичного російського народництва (Маркс, Лавров, Чернишевський і ін.); намагаються погодити свій „націоналізм” з ідеями Грушевського і Драгоманова, з ідеями західньо-європейського парламентаризму („Націократія”) або, як консерватисти, тримаються інтернаціонально-демократичних ідей „братерства народів” (програма „союзу трьох Русей”), далеких нашій історичній давнині. Їм протиставляю ідею гієрархізованої суспільности.

Відмінна є й ідея цієї книги про провідну верству. Базою творення цієї верстви є для мене не мітичний „демос”, не маса (демократія), ані та чи інша кляса („клясократія”), ані партійно-політична програма (націократична монопартія), лише — каста „луччих людей”, як каста оперта на чужій всім згаданим течіям засаді суворого добору й чистки, на засаді персональної моральної якости. Ре-

налізм”, „Політика принципіяльна і опортуністична” й ін., намагався я вирвати українську думку з пут сателітства, ворожого великим гаслам, на шлях сепаратизму, окремішности, що вів до власних цілей, висував вимогу атрофованого у нас майже духа комбативности, що його заступив у нашій інтелігенції ідеал „сірої буденної праці”, защепленої вихолощеним марксизмом, капітулянтською драгоманівщиною і галицьким „реалізмом”.

Ідеї цієї книги — засадничо інакші від ідей демократії, клясократії або націократії. Ці останні рвуть з духом нашої давнини — як драгоманівці, висуваючи гасла інтернаціональної демократії, марксизма, продонізма чи соціалістичного російського народництва (Маркс, Лавров, Чернишевський і ін.); намагаються погодити свій „націоналізм” з ідеями Грушевського і Драгоманова, з ідеями західньо-європейського парламентаризму („Націократія”) або, як консерватисти, тримаються інтернаціонально-демократичних ідей „братерства народів” (програма „союзу трьох Русей”), далеких нашій історичній давнині. Їм протиставляю ідею гієрархізованої суспільности.

Відмінна є й ідея цієї книги про провідну верству. Базою творення цієї верстви є для мене не мітичний „демос”, не маса (демократія), ані та чи інша кляса („клясократія”), ані партійно-політична програма (націократична монопартія), лише — каста „луччих людей”, як каста оперта на чужій всім згаданим течіям засаді суворого добору й чистки, на засаді персональної моральної якости. Ре-

презентувати націю має, на думку цієї книги, не „трудова інтелігенція”, не кляса хліборобів, не монопартія, лише окрема верства „луччих людей”. Ні демо-кратія, ні клясо-кратія, ні націю-кратія, лише аристо-кратія, каста ліпших людей.

Під кастою розумію тут не щось подібне до замкнених каст Індії, лише щось інше. Під правлячою кастою, під „аристократією” розумію щось подібне до Ордену, окрему положенням у суспільстві й духом верству „луччих людей”, як їх звала наша старовина, верству, яка поповнялася б вихіднями з усіх станів суспільства на підставі суворого добору ліпших, а з другої сторони суворим перецідженням, „чисткою” охороняла б свою духову й моральну вищість і чистість, свою форму й силу.

Таким уяттям основної проблеми нашого часу виходить ця праця поза межі нашої національної проблеми, зачеплюючи найважливішу проблему загально-європейську, яку еспанець Ортега - і - Гассет схарактеризував як кризу провідних верств, як кризу „віку мас”, я б сказав — віку голоти.

В аспекті негативнім я зачеркнув проблему каст в першій моїй окремій публікації — „Модерне Москвофільство” в Києві, далше в книзі „Де шукати наших традицій”. Ідею кастовости я лянсував у статтях „Партія чи Орден”, „Козак із мільона свинопасів”; також у ряді статей і заміток, присвячених боротьбі з демократичною елітою. В вересні 1938. я писав: „Об’єднати розпорошені енергії нашого загалу в однострумну й карну цілість зможе тільки нова каста нових людей, з но-

презентувати націю має, на думку цієї книги, не „трудова інтелігенція”, не кляса хліборобів, не монопартія, лише окрема верства „луччих людей”. Ні демо-кратія, ні клясо-кратія, ні націю-кратія, лише аристо-кратія, каста ліпших людей.

Під кастою розумію тут не щось подібне до замкнених каст Індії, лише щось інше. Під правлячою кастою, під „аристократією” розумію щось подібне до Ордену, окрему положенням у суспільстві й духом верству „луччих людей”, як їх звала наша старовина, верству, яка поповнялася б вихідними з усіх станів суспільства на підставі суворого добору ліпших, а з другої сторони суворим перецідженням, „чисткою” охороняла б свою духову й моральну вищість і чистість, свою форму й силу.

Таким уяттям основної проблеми нашого часу виходить ця праця поза межі нашої національної проблеми, зачеплюючи найважливішу проблему загально-європейську, яку еспанець Ортега - і - Гассет схарактеризував як кризу провідних верств, як кризу „віку мас”, я б сказав — віку голоти.

В аспекті негативнім я зачеркнув проблему каст в першій моїй окремій публікації — „Модерне Москвофільство” в Києві, далше в книзі „Де шукати наших традицій”. Ідею кастовости я лянсував у статтях „Партія чи Орден”, „Козак із мільона свинопасів”; також у ряді статей і заміток, присвячених боротьбі з демократичною елітою. В вересні 1938. я писав: „Об’єднати розпорошені енергії нашого загалу в однострумну й карну цілість зможе тільки нова каста нових людей, з но-

вою думкою, з новими організаційними ідеалами.. Активна верства, що об'єднає націю, вийде не з вибору, а з добору.. Створити цю нову касту — завдання нашого часу". Даліше, я розвивав детальніше ту ж ідею в „Батаві”.

„Язык немилостив”, большевизм, обернув Україну в рабство. У себе він робив усі зусилля, щоб високо тримати ідеї панівної нації, які давали їй силу: культ власної державности, імперіялістичний розгін, дух комбативности, завойовництва, расової вищости, традиції питомого Росії історичного устрою — абсолютизму й сильної, окремої від маси, провідної верстви. На Україні ж старався большевизм знеславити і зогидити все, що давало силу нашому національному організмові: всі славні спогади минулого, шляхетну гордість вільного народу, його завзяття, предківську мудрість, власну правду, правду не рабської, лише згієрархізованої, з окремою провідною верствою суспільности. З допомогою наших перевертнів або „інтернаціоналістів” усіх сортів (лівих і правих), зганьбив большевизм тавром „вузького шовінізму”, „провінціалізму”, старомодної „романтики”, „ретроградства”, „відсталости”, „схолястики” чи „середньовічного фанатизму” — всі вартости, які надавали нашій історії блиск і силу, щоб убити в нових поколіннях спогади минулого, слави, обернути їх у безбатченків, у голоту, положенням і психікою, зробити з нації плем'я гелотів. Зняти з колишніх наших чеснот це ганьбляче тавро і привернути їм їх блиск, зробити з них дороговказ майбутнім поколінням, поставити на місце скастрованої „мудрости” ідеологів гелотів традиції вільної

вою думкою, з новими організаційними ідеалами.. Активна верства, що об'єднає націю, вийде не з вибору, а з добору.. Створити цю нову касту — завдання нашого часу". Даліше, я розвивав детальніше ту ж ідею в „Батаві”.

„Язык немилостив”, большевизм, обернув Україну в рабство. У себе він робив усі зусилля, щоб високо тримати ідеї панівної нації, які давали їй силу: культ власної державности, імперіялістичний розгін, дух комбативности, завойовництва, расової вищости, традиції питомого Росії історичного устрою — абсолютизму й сильної, окремої від маси, провідної верстви. На Україні ж старався большевизм знеславити і зогидити все, що давало силу нашому національному організмові: всі славні спогади минулого, шляхетну гордість вільного народу, його завзяття, предківську мудрість, власну правду, правду не рабської, лише згієрархізованої, з окремою провідною верствою суспільности. З допомогою наших перевертнів або „інтернаціоналістів” усіх сортів (лівих і правих), зганьбив большевизм тавром „вузького шовінізму”, „провінціалізму”, старомодної „романтики”, „ретроградства”, „відсталости”, „схолястики” чи „середньовічного фанатизму” — всі вартости, які надавали нашій історії блиск і силу, щоб убити в нових поколіннях спогади минулого, слави, обернути їх у безбатченків, у голоту, положенням і психікою, зробити з нації плем'я гелотів. Зняти з колишніх наших чеснот це ганьбляче тавро і привернути їм їх блиск, зробити з них дороговказ майбутнім поколінням, поставити на місце скастрованої „мудрости” ідеологів гелотів традиції вільної

нації, витягнути зпід намулу байдужности і злоби наші історичні спогади й дати образ збудованої на них нашої правди в нашій хаті, -- накреслити ідеал нової суспільности, обрис і основні прикмети її провідної касты, її суспільної організації стараюся я в цій книзі. У перших розділах я зупиняюся над причинами упадку провідних верств взагалі, над причиною упадку козацького панства й демократичної „еліти” 1917 р. Далше — над прикметами, які повинна мати провідна каста і над основними засадами кастової суспільности.

Не маю наміру погодити з собою своїх противників, тому не злагідною тону цієї книги. Говорячи за Вишенським: „научился от Христа істини без похлібства лож ложю, вовка вовком, злодія злодієм, розбійника розбійником, дявола дяволом звати”. Писав цю книгу для немногих, бо немногим лиш дано звершити многе; бо, кажучи словами клірика Острозького, „не випадає говорити й радитися з слабими про силу, з сліпими про світло, з розбійниками про мир і згоду, з безсоромними про побожність”. Звертаюся не до безсоромних і розбійників, а до шляхетних; не до сліпих і дурних, а до мудрих і зрячих; не до слабих і трусів, а до мужніх. До тих, які покликані створити нову касту „луччих людей” — єдиний маяк у божевільнім хаосі нинішнього дня.

Автор.

Серпень 1943.

нації, витягнути зпід намулу байдужности і злоби наші історичні спогади й дати образ збудованої на них нашої правди в нашій хаті, -- накреслити ідеал нової суспільности, обрис і основні прикмети її провідної касты, її суспільної організації стараюся я в цій книзі. У перших розділах я зупиняюся над причинами упадку провідних верств взагалі, над причиною упадку козацького панства й демократичної „еліти” 1917 р. Далше — над прикметами, які повинна мати провідна каста і над основними засадами кастової суспільности.

Не маю наміру погодити з собою своїх противників, тому не злагідною тону цієї книги. Говорячи за Вишенським: „научился от Христа істини без похлібства лож ложю, вовка вовком, злодія злодієм, розбійника розбійником, дявола дяволом звати”. Писав цю книгу для немногих, бо немногим лиш дано звершити многе; бо, кажучи словами клірика Острозького, „не випадає говорити й радитися з слабими про силу, з сліпими про світло, з розбійниками про мир і згоду, з безсоромними про побожність”. Звертаюся не до безсоромних і розбійників, а до шляхетних; не до сліпих і дурних, а до мудрих і зрячих; не до слабих і трусів, а до мужніх. До тих, які покликані створити нову касту „луччих людей” — єдиний маяк у божевільнім хаосі нинішнього дня.

Автор.

Серпень 1943.

ДОПISKA ДО 2-го ВИДАННЯ

Думки цієї книги автор розвивав в наступні роки в статтях в „Укр. Кличі”, Лондон, в „Українці”, Париж, у „Вістнику”, Нью-Йорк, в „На Варті”, Торонто, в „Америці”, Філадельфія, і в інших, а так само в окремих виданнях, як „Хрест проти Дявола”, „За який провід”, „Яка має бути література”, „Демаскування шашель”, виданих в Канаді, в Німеччині і в Аргентині, рівнож в промовах і відчитях. Стрілися ці статті і видання, на жаль, не з полемікою, а нападами чисто гангстерського характеру на їх автора і з потоками брехні. Як раз це й овідчить про ідейну безпомічність і безпорадність табору репрезентованого Шельменками і Швейками, які — паралельно з червоними москалями — криком, інсинуаціями та брехнею намагаються здискредитувати пропаговані мною думки.

В їх кампанії нема нічого нового. Не тільки мені і моїм однодумцям немногим, а в стократ більшому за мене, — Шевченкові, — предтечі нинішніх Шельменків закидали, що „шукає ідеалів позад себе, а не перед собою”, не в „сучасних огнях” атеїстичного матеріалізму; закидали апотеозу лицарства старої України, як вияви „п'яної музи”, закидали „фанатизм”, — цебто горячу віру в свою правду, „шовінізм” — цебто горяче привязання до свого, і „незалежність” цебто обурення і гнів до загарбника; закидали виступи проти своєї „гязі Москви”, проти „донощиків і фарисеїв”. Боротьба з шельменківством ще не скінчилася. Ідеї

ДОПISKA ДО 2-го ВИДАННЯ

Думки цієї книги автор розвивав в наступні роки в статтях в „Укр. Кличі”, Лондон, в „Українці”, Париж, у „Вістнику”, Нью-Йорк, в „На Варті”, Торонто, в „Америці”, Філадельфія, і в інших, а так само в окремих виданнях, як „Хрест проти Дявола”, „За який провід”, „Яка має бути література”, „Демаскування шашель”, виданих в Канаді, в Німеччині і в Аргентині, рівнож в промовах і відчитях. Стрілися ці статті і видання, на жаль, не з полемікою, а нападами чисто гангстерського характеру на їх автора і з потоками брехні. Як раз це й овідчить про ідейну безпомічність і безпорадність табору репрезентованого Шельменками і Швейками, які — паралельно з червоними москалями — криком, інсинуаціями та брехнею намагаються здискредитувати пропаговані мною думки.

В їх кампанії нема нічого нового. Не тільки мені і моїм однодумцям немногим, а в стократ більшому за мене, — Шевченкові, — предтечі нинішніх Шельменків закидали, що „шукає ідеалів позад себе, а не перед собою”, не в „сучасних огнях” атеїстичного матеріалізму; закидали апотеозу лицарства старої України, як вияви „п'яної музи”, закидали „фанатизм”, — цебто горячу віру в свою правду, „шовінізм” — цебто горяче привязання до свого, і „незалежність” цебто обурення і гнів до загарбника; закидали виступи проти своєї „гязі Москви”, проти „донощиків і фарисеїв”. Боротьба з шельменківством ще не скінчилася. Ідеї